

Plenum

Torsdag 14.5.2020 kl. 16.00—18.40

3.8. Muntlig fråga om direktiven gällande mötesbegränsningar då coronabegränsningarna lindras (Aki Lindén sd)

Muntligt spörsmål MFT 69/2020 rd

Muntlig frågestund

Andre vice talman Juho Eerola: Ledamot Lindén.

Debatt

17.10 Aki Lindén sd: Arvoisa puhemies! Aluksi lyhyt kommentti maskeista: Voimme arvioida, että vanhustenhuollossa sillä tavalla maskeja käyttäen kuin nyt käytetään voimme säästää 200:aa työntekijää kohti yhden vakavan tartunnan. Kun me vertaamme sitä tilanteeseen kahden metrin etäisyydellä ulkoilmassa, se menee yhteen miljoonasosaan. Ahtaisissa sisätiloissa se on tietenkin jotain siltä väliltä tilanteesta riippuen.

Varsinainen kysymykseni on se, että me olemme nyt saaneet hyviä tuloksia tässä koronaviruksen torjunnassa, ja sen takia olemme voineet alkaa asteittain avaamaan yhteiskuntaa ja aktivoida taloutta, mutta meillä on vielä yli kahden viikon ajan voimassa esimerkiksi enimmäiskokoontumisrajoitus kymmenen henkilöä ja suositus siitä, että yleisissä paikoissa ei olisi tungokseen asti ihmisiä. Tiedän, että poliisin resurssit ovat rajalliset, mutta kysyisin asianomaiselta ministeriltä: millä tavalla on ohjeistettu, että meillä ei nyt esimerkiksi koulujen päättymispäivän lähestyessä ja kesän alkaessa syntyisi sellaisia tungosmaisia tilanteita, [Puhemies koputtaa] joissa oikeasti syntyisi tartuntariskejä?

17.11 Sisäministeri Maria Ohisalo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitokset edustaja Lindénille erittäin tärkeästä kysymyksestä. — Poliisihan toimii tässäkin poikkeuksellisessa tilanteessa normaalien toimintavaltuuksiensa rajoissa ja puuttuu tarvittaessa, totta kai, yleistä järjestystä ja turvallisuutta riskeeraaviin tilanteisiin ja toimintaan. Tällä hetkellä todella ovat kiellettyjä nämä yli kymmenen hengen yleiset kokoukset, kuten vaikkapa mielenosoitukset. Kiellettyjä ovat toisaalta myös yleisötilaisuudet eli esimerkiksi esittelyt ja näytökset, joissa on yli kymmenen henkeä paikalla. Nyt kuitenkin kesäkuun alussa tämä raja tulee nousemaan 50 henkeen.

Kuten edustaja hyvin viittaa, kyse on paljon myös siitä, miten jokainen yksilö tässä yhteiskunnassa toimii. Valitettavasti 7 300 poliisia ei riitä ohjeistamaan jokaista kansalaista kädestä pitäen. Ehkä sama liittyy osittain maskien käyttöön — jos yksilöt kokevat hyväksyä, että maskeja kannattaa käyttää, niitä varmasti silloin kannattaa myös käyttää.

Lähtökohta kaikessa poliisin toiminnassa on se, että poliisi toimii ohjein, neuvoin ja kehotuksin, [Puhemies koputtaa] ja oikeusasiamies on toki myös pyytänyt arvioimaan poliisin toimintavaltuuksia tällaisissa tilanteissa, mikä on erittäin tervetullut tarkastelu. Siihen

Punkt i protokollet PR 73/2020 rd

kannattaa mennä sen jälkeen, [Puhemies koputtaa] kun tästä akuutista kriisistä on päästy eroon.

17.13 Mari Rantanen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Virkamiehet puhuvat ja kirjoittavat koronasta ja strategiasta virkavastuulla, ja viimeksi eilen valtioneuvoston asetuksen STM:n muistiossa todettiin, että covid-19-pandemian etenemistä hillitään ja leviäminen jatkuu, kunnes riittävä osa väestöstä on altistunut virukselle. Toisin sanoen STM kuvaa tässä paperissa laumasuojastrategiaa, mutta hallitus puhuu viruksen leviämisen ehkäisemisestä, ja nämä ovat kaksi eri asiaa. Kysyn siis: Miksi hallitus puhuu tästä asiasta eri sanoilla? Jos te olette tällaisen strategian valinneet, eikö ole reilua kertoa se myös kansalaisille?

Kysyisin myöskin: olisiko tässä kohtaa hyvä kuunnella myöskin muita asiantuntijoita? Viime viikollahan 46 tutkijaa antoi oman näkemyksensä siitä, pitäisikö tukahduttaa tätä tautia, millä tarkoitetaan sitä, että se leviää mahdollisimman vähään määrään ihmisiä. [Puhemies koputtaa]

Ja viimeisenä kysyn: kerrotteko tämän tarttuvuusluvun tavoitteen, mikä teillä on?

17.14 Perhe- ja peruspalveluministeri Krista Kiuru (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Rantanen ja osa teidän ryhmästänne ovat jo aikaisemminkin peräänkuuluttaneet sitä, että tämä hallitus pyrkisi tähtäämään tällaisen laumasuojan saamiseen, [Mari Rantasen välihuuto] että se olisi hallituksen strategia. On aivan eri asia, saavutetaanko Suomessa tosiasiaa rokotteen myötä suojaa tätä virusta vastaan vai saavutetaanko se tällaisella laumasuojalla, ja näiden asioiden pitää eduskunnassa olla kyllä hyvin tarkasti jokaisen kansanedustajan hallussa ja luettuna, että tiedetään, mikä on laumasuojastrategia — ja sitä laumasuojastrategiaa tämä hallitus ei tavoittele. Me teemme kaikkemme, että Suomessa estetään koronaviruksen leviämistä, varmistetaan sosiaali- ja terveydenhuollon kantokyky ja suojellaan riskiryhmään kuuluvia ihmisiä, ja tämä on aivan selvää.

17.15 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Jotta tämä asia tulee selväksi, kun sitä on tässä salissa monta kertaa kysytty: Hallituksen tavoitteena on estää viruksen leviämistä yhteiskunnassa. Me emme esimerkiksi tällä hetkellä vielä tiedä varmaksi sitä, että sairastamalla saisi immuniteetin tätä tautia kohtaan. Me emme tiedä sitä. Todennäköisesti tämä suojaa tulisi vasta rokotteen kautta, ja pitäisin hyvin vastuuttomana sitä, jos hallitus tavoittelisi, että mahdollisimman iso osa väestöstä tämän taudin sairastaisi. Me emme sellaista tavoittele, me emme sellaista halua. Sen vuoksi olemme näitä rajoitustoimenpiteitä asettaneet ja erittäin kovia toimenpiteitä tehneet, koska haluamme, että virus ei leviä, että se ei tartu ihmisiin. Sen vuoksi myös erittäin hallitusti puramme näitä rajoitustoimenpiteitä, tarkasti seuraamme, miten ne vaikuttavat.

Me emme seuraa vain yhtä lukua, vain yhtä R-lukua. Me seuraamme monia mittareita, myös sitä, millä tavalla tämä tauti etenee, mikä sen vauhti on, ja reagoimme heti, jos näyttää siltä, [Puhemies koputtaa] että esimerkiksi rajoituksia pitää uudelleen ottaa käyttöön.

17.16 Janne Sankelo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kello käy, mutta maatalouden kausityöntekijöitä ei näy — ainakaan alan toimijoiden mukaan.

Eduskunnassa on käsittelyssä tällä hetkellä ulkomaalaislain muutos. Muutoksella laajennettaisiin väliaikaista suojelua hakeneen työnteko-oikeutta. Työvoiman saatavuus ei

Punkt i protokollet PR 73/2020 rd

kuitenkaan lisäänny tällä lakimuutoksella kuin muutamalla kymmenellä henkilöllä. Laki-esityksen karenssiajan väliaikainen poistaminen turvapaikkaprosessin alusta voisi ehkä jossain määrin olla perusteltua, mutta työnteko-oikeuden laajentaminen täytäntöönpanokelpoisten maastapoistuspäätösten jälkeiselle ajalle on ongelmallista. Työnteko-oikeuden laajentaminen, olkoonkin se vain väliaikainen ratkaisu, ei kannusta kielteisen päätöksen saaneita turvapaikanhakijoita noudattamaan paluuvetoitettaan ja palaamaan kotimaahansa vapaaehtoisesti, vaikka se olisi mahdollista. [Puhemies koputtaa] Kysynkin: miksi hallitus puuhastelee ja tekee kausityövoiman osalta tällaisia esityksiä, [Puhemies koputtaa] kun pitäisi tehdä oikeita, aitoja, vaikuttavia esityksiä?

17.18 Sisäministeri Maria Ohisalo (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Hallitus on sitoutunut käymään läpi kaikki ne ryhmät, jotka ovat jo maassa, tilanteessa, jossa tauti jyllää ympäri maailmaa, ympäri Eurooppaa. Minkä takia toisimme tuhansia ihmisiä rajojen ulkopuolelta tänne tässä tilanteessa, jos täällä on ihmisiä, jotka voivat tehdä töitä? Eikö silloin kannata käydä läpi kaikki ne ryhmät, kuten ne monet nuoret, jotka jäivät ilman kesätöitä? Totta kai hallitus tulee käymään läpi kaikki keinot. Tämä on yksi keino tässä isossa paletissa. Itse ainakin saan paljon huolestuneita viestejä sieltä tiloilta, ja siellä todella tarvitaan työvoimaa. Miksi emme silloin selvittäisi mahdollisuudet siihen, koska tällä hetkellä, kun turvapaikanhakija jättää uusintahakemuksen, hän jää kolmeksi kuukaudeksi tai kuudeksi kuukaudeksi täysin pois työmarkkinoiden käytettävyydestä? Miksi ihmiset olisivat toimeettomina, jos he voisivat auttaa tätä yhteiskuntaa tässä tilanteessa? Tämä on keskeinen kysymys, ja hieman ihmettelen sitä, että kokoomuksen suunnasta tulee viestiä, että ihmisten ei kannattaisi tehdä töitä silloin, kun se mahdollista.

17.19 Petteri Orpo kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt vain oikeasti pitäisi saada vastaus siihen, tavoitteleeko hallitus tartuntalukua, joka on yli 1 vai joka on alle 1, koska se alle 1 tarkoittaa, että se tauti hiipuu täällä meidän keskuudessamme, ja yli 1 tarkoittaa, että se leviää. Kun te ette siihen vastaa, niin siitä tulee epämääräinen olo, ja siksi on niin oleellista saada vastaus siihen, halutaanko, että tauti leviää vai että se painetaan alas. Kokoomus on esittänyt, että tautia aggressiivisesti rajataan ja tavoitteena on alle 1:n tartuntaluku, ja jos se jostain päätään nostaa, niin silloin se painetaan alas vaikka alueellisilla rajoituksilla. Ihmisten pitää saada se turvallisuudentunne. Nobelisti Holmström sanoi, että ”pelko koronaviruksen leviämisestä on rajoituksia merkittävämpi uhka talouden elpymiselle”. Siksi tästä kysytään, koska pitää olla selkeät suunnitelmat, selkeät tavoitteet, ihmisten pitää saada tietää. Siitä tulee turvallisuudentunne. Silloin uskaltaa lähteä liikkeelle, [Puhemies koputtaa] parturiin, kauppaan, vaikka sinne raveihin, ja töihin, kun me tiedämme, [Puhemies koputtaa] että asiat ovat hallinnassa.

17.20 Pääministeri Sanna Marin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä ymmärrän kyllä sen tarpeen, että ihmiset haluavat yhden luvun, yhden selkeän asian, ja sitten kun sanottaisiin yksi luku, niin kaikki olisi ratkaistu. Me emme seuraa vain yhtä lukua, me seuraamme eri mittareita. Me seuraamme ilmaantuvuutta, tätä R-lukua, me seuraamme sitä, millä tavalla meillä ihmisiä on sairaalahoidossa ja tehohoidossa — ja itse asiassa tämä on niitä mittareita, joita todella kannattaa seurata, koska se, miten meillä sairaalassa olevien ihmisten määrä kehittyy, kertoo varmemmin siitä, millä tavalla tauti yhteiskunnassa leviää — me seuraamme kuolleisuutta, millä tavalla tämä kehittyy tautiin liittyen, ja me

Punkt i protokollet PR 73/2020 rd

seuraamme tietenkin myös sitä, millä tavalla immuniteetti sitten tautia kohtaan kehittyy. Eli me seuraamme eri mittareita, useita mittareita, ja tarpeen mukaan sitten reagoimme siihen, jos tautitilanteita lähtee ilmenemään merkittävässä määrin ja sellaisella vauhdilla, että esimerkiksi rajoitustoimenpiteitä pitäisi ottaa uudelleen käyttöön. Ei ole olemassa vain yhtä lukua, jota katsotaan. [Puhemies koputtaa] Ei ole olemassa niin yksinkertaistettua totuutta, mitä ihmiset totta kai tässä tilanteessa kaipaavat. [Puhemies koputtaa] Maailma on monimutkainen, ja tämä tilanne on monimutkainen, ja meillä on myös paljon asioita, joita emme vielä tiedä.

17.21 Jussi Halla-aho ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Palaan edustaja Sankelon esille nostamaan ulkomaalaislain muutokseen, jota käsitelimme täällä salissa eilenkin. Niitä työoikeudettomia turvapaikanhakijoita, joihin tämä lakimuutos vaikuttaa, on noin tuhat korkeintaan, ja suuri osa heistäkin poistuu tämän karenssin piiristä jo nykyisen lain puitteissa sadonkorjuuseen mennessä. Ministeri Ohisalo nimenomaan sadonkorjuulla perusteli tätä lakimuutosta eilen.

No, joka tapauksessa meillä on Suomessa ainakin 4 000 sellaista prosessissa olevaa turvapaikanhakijaa, joilla on oikeus mennä töihin, ja haluaisin tietää: minkälaisia panostuksia sisäministeri on tehnyt sen eteen, että nämä jo tällä hetkellä työntekoon oikeutetut turvapaikanhakijat saataisiin töihin? Hiukan TE-keskuksesta riippuen heidän työllisyysasteensa on tällä hetkellä jossain nollan ja kymmenen prosentin välillä, puhumattakaan sitten siitä paljon suuremmasta humanitaarisin perustein tulleesta joukosta, joilla on täällä jo oleskelulupa [Puhemies koputtaa] tai jopa kansalaisuus ja joiden keskuudessa työllisyys on äärimmäisen alhainen.

17.22 Työministeri Tuula Haatainen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Edustaja Halla-aho esitti kysymyksen, joka liittyy hyvin vahvasti kotoutumiseen ja siihen, millä edellytyksillä tänne maahanmuuttaneet ihmiset pystyvät työllistymään. Mitä tulee sitten tähän tämänhetkiseen tilanteeseen, jossa on monia maahanmuuttajataustaisia ihmisiä, jotka ovat esimerkiksi kolmansista maista tulleet tänne työluvalla työskentelemään, sanotaan esimerkiksi ravintola-alalle, jossa sitten koronan vuoksi työpaikka on mennyt alta, ja nyt heistä on mahdollista saada myös työvoimaa ja potentiaalia esimerkiksi maatalouteen ja puutarha-alalle, [Jussi Halla-aho: Miten on onnistunut?] niin tähän hallitus teki ratkaisun, lainsäädännön, jonka eduskunta hyväksyi, että tällaiset, jotka ovat saaneet työluvan tiettyyn työtehtävään, voivat siirtyä esimerkiksi sitten kausityöhön puutarha- ja maatalousalalle tekemään toista työtä. Heillä on varmasti motivaatio siirtyä toisiin tehtäviin, koska heidän oleskelulupansa on sidottu siihen työlupaan. [Puhemies koputtaa] Monin eri tavoin me autamme, että maahanmuuttajataustaiset pärjäävät. He ovat osa yhteiskuntaa, ja me tarvitsemme heitä täällä.

17.24 Anna-Kaisa Ikonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Maskien tarpeen ennakkoinnissa epäonnistuttiin pahasti, ja sen seurauksena niiden hankinta on osin ollut jopa hallitsematonta. Seuraavaksi katse on käännettävä rokotteisiin ja niiden saatavuuden varmistamiseen. Siinä ei ole varaa toistaa suojavarustehankinnoissa tehtyjä virheitä.

Toimivan ja turvallisen rokotteen löytäminen on yksi kriittisimmistä koronaviruksen ratkaisukeinoista. Vielä tällaista rokotetta ei ole. Siksi nyt on panostettava rokote- ja lääketutkimukseen ja varmistettava useampaa tietä pitkin rokotteiden saatavuus kansalle. Kun ro-

Punkt i protokollet PR 73/2020 rd

kote valmistuu, siitä syntyy globaali kilpailu ja saatavuusvaikeuksia, kuten suojavaarusteissa on nyt nähty. Monesti rokotetta on ollut saatavissa paremmin niihin maihin, jotka ovat läheneet kehittämistyöhön mukaan, ja siihen tulee tähdätä riittävällä kehitystyön resurssoinnilla. Sopimuksilla ja EU:n yhteishankinnoilla voidaan varmistaa rokotteen saatavuutta, ja samoin oman rokotetuotannon uudelleenkäynnistäminen tulee ottaa arvioitavaksi, jotta saatavuus saadaan turvattua. Teitä on monia. [Puhemies koputtaa] Tilanteen ennakointi on ollut yksi heikko lenkki tässä koronakriisin hoidossa, ja siksi rokotteista on puhuttava nyt.

Arvoisa puhemies! Kysyn hallitukselta: Mihin toimiin olette tarttuneet ennakoivasti? [Puhemies koputtaa] Saatteko varmistettua rokotteen riittävän saatavuuden Suomessa hetken valmistuttua?

17.25 Sosiaali- ja terveysministeri Aino-Kaisa Pekonen (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos edustaja Ikoselle erittäin tärkeästä kysymyksestä. Turvallisen rokotteen saaminen keinoksi koronaviruksen vastaiseen taisteluun on meidän kaikkien yhteinen tavoite. Hallitus tukee monin eri keinoin tällä hetkellä koronavirusrokotteen kehittämistä ja myöskin koronaan liittyvää tutkimustyötä sekä kansallisella että myöskin kansainvälisellä tasolla.

Kuten edustaja tässä hyvin totesi, tällä hetkellä on useita, jopa satoja eri tutkimushankkeita rokotteen osalta käynnissä. Yhtään rokotetta ei olla saatu vielä siihen viimeiseen tutkimusvaiheeseen, ja tämä vie oman aikansa. Sen takia on erittäin tärkeää, että me olemme Suomeksi mukana niin niissä kansainvälisissä hankkeissa kuin kansallisissa hankkeissa. Tässä vaiheessa on hyvin vaikea vielä arvioida aikataulua, milloin rokotetta mahdollisesti olisi saatavilla, mutta me teemme kaikkemme, että olemme mukana silloin rokotetta hankkimassa Suomeen, kun se on mahdollista, [Puhemies koputtaa] jotta me voimme turvallisesti rokottaa väestön.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Vielä korona-aiheeseen edustaja Vähämäki.

17.26 Ville Vähämäki ps (vastauspuheenvuoro): Kunnioitettu puhemies! Tämä on ollut hyvä kyselytunti. Tosin me emme vielä tiedä sitä, tahtooko hallituksen teema estää tämän taudin leviäminen sanoa sitä, että hidastetaan taudin leviämistä vai että taudin leviäminen tukahdutetaan. Me emme vielä tiedä sitä, suosittaako hallitus maskeja vai ei. Me emme vielä tiedä sitä... Tai itse asiassa tämän me tiedämme: hallitus kannattaa yhteisvastuun lisäämistä, mutta hallitus ei tunne omia esityksiään. Väititte näin, että tuki ei mene pankeille. EIP:n eli investointipankin viidestä ohjelmasta kaksi on suunnattu liikepankeille. Sitten vielä kun mennään tähän komission jättämiseen elvytysvälineeseen, [Antti Kurvinen: Väärin sammutettu!] niin tässä tapahtuu siten, että komissio laskee liikkeelle lainoja, jotka jäsenmaat takaavat. Jollekin tämä tulee olemaan valtavan hyvä bisnes. Velalla on aina ottaja ja antaja, ja Suomi on tässä takaajana. Minkä ihmeen takia Suomi lähtee takaamaan näin valtavia tukivälineitä?

17.27 Valtiovarainministeri Katri Kulmuni (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kuten totesin aikaisemminkin vaikkapa tästä Euroopan investointipankin takuurahastosta: Vuodesta 94 alkaen suomalaiset yritykset ovat pystyneet hakemaan sieltä rahoitusta. Me olemme kaiken kaikkiaan lähes 17 miljardia onnistuneet tähän maahan saamaan sieltä rahoitusta, viime vuosien aikana vuosittain lähemmäs pari miljardia on tullut, ja me olemme

Punkt i protokollet PR 73/2020 rd

katsoe, että tässä tilanteessa, kun Eurooppaa ravisuttaa tällainen korona-aalto, joka ei ole yhdenkään maan oman talouspolitiikan seurauksena tapahtuva asia, niin euromaat kuin kaikki EU-jäsenmaat ovat olleet sitoutuneita niin tähän investointipankin järjestelyyn kuin siihen työttömyysrahastojärjestelyyn, ja me annamme takuita. Me emme ole laittaneet siihen riihikuivaa rahaa, niin kuin on tehty vaikkapa joku vaalikausi sitten, ja me pidämme huolen siitä, että jokainen maa hoitaa itse omaa talouspolitiikkaansa, koska euroalueen va-
kaus on myös meille aivan keskeistä.

Frågan slutbehandlad.